
ZBIRKA, A NE ZBRKA!

Plišance, lutke, drvene autiće, kućice i mnoge druge igračke koje su do nedavno bile neizostavan dio naše svakodnevice, imali smo priliku proučiti i doživjeti na jedan novi način. Posjetili smo izložbu igračaka iz ostavštine povjesničara umjetnosti Tihomila Stahuljaka (1918. – 2007.) u vlasništvu Jure Gašparca postavljenu u Muzeju Prigorja na Trgu Dragutina Domjanića 5, Sesvete. Povjesničar umjetnosti i konzervator, profesor Tihomil Stahuljak prikupljao je razne predmete, a zbirka igračaka nastala je u razdoblju šezdesetih i osamdesetih godina 20. stoljeća. Pri sakupljanju mu je pomagala njegova klasifikacija igračaka prema kojoj je i oblikovana sama izložba, ali on igračke nije samo prikupljao, već i pisao o definiciji i povijesti, njihovim trgovinama i proizvođačima zbog čega ova izložba nikako nije namijenjena isključivo djeci. Igračke su bile grupirane u 8 kategorija prema ranije spomenutoj klasifikaciji. Prva kategorija „Ono što se kreće i okreće“ skupina je igračaka koja obuhvaća sve ono što se kreće ili okreće prilikom navijanja, a ujedno se preklapa i s drugom kategorijom „Životinje“ jer igračke na navijanje najčešće su upravo životinje kao što su ptice, miševi, zečevi. Osim životinja na navijanje u toj kategoriji mogli smo pronaći drvene konjiće, najrazličitije plišance, uključivši maskote; plastične igračke, razne slagalice. U trećoj kategoriji pod nazivom „Ljudi“ iznimno je malo predmeta namijenjenih za igranje, a većina stvari dolazi iz radionice Adonisa Bazine. Ono što odrasle u toj kategoriji čini „ljudima“ je njihova odjeća te su prema tome igračke svrstane baš na taj način. Sljedeća kategorija su „Lutke“ koja je usko povezana sa kategorijom „Sve za lutke“. U tim kategorijama mogli smo pronaći takozvane „bebe za kauč“ (velike ukrasne lutke čija je namjena bilo isključivo dekorativna), lutke namijenjene kućnim kazalištima, još neraspakirane lutke u kutijama koje je profesor kupio, ali i čitavu seriju kuhinjskih predmeta, drvenog namještaja, kućica za lutke koje su, uglavnom djevojčice, koristile u igri. Nakon igračaka kojima su se igrale djevojčice slijedi nam kategorija „Vozila“ koja uključuje vozila, plovila, letala. Tu smo pronašli razna „prometala“ koja idu tлом, zrakom ili vodom. Najmanje je plovila – nekolicina plastičnih brodića, drveni čamci te brod u boci. Ni letala nije mnogo – radi se uglavnom o drvenim avionima. No, vozila koja prometuju po tlu velik je broj: od kola koje vuku konji do automobila, kamiona te različitih vozila na tračnicama- vlakova, tramvaja, ali i dvije uspinjače. Gore smo već spomenuli lutke koje su bile namijenjene kućnom kazalištu, ali ne i one koje su pripadale prostoru kazališta jer su se one našle u kategoriji nazvanoj „Umjetnost“ koju su najvećim dijelom činila razna glazbala. U kategoriji pod nazivom „Igre“ pripadale su igre djece i odraslih kao što su šah, domine i tombola.

Bez obzira na izuzetnost svih primjeraka u Zbirci, posebno nas oduševljava najstarija igračka drvenog pošlara iz prve polovice ili najkasnije sredine 19. stoljeća koji se nalazi izložen među predmetima koji zastupaju pojedine klasifikacijske grupe.

Važno je naglasiti da se igračkama iz zbirke Stahuljak na ovoj izložbi pridružuju i one izrađene u nedalekom područnom vrtiću Vugrovec, dječjeg vrtića Sesvete. Povezavši razvijanje ekološke svijesti s njegovanjem kulturne baštine odgojiteljica gđa. Davorka Obad osmislila je igračke „za nula kuna“. Neuglednu i nezanimljivu plastičnu i kartonsku ambalažu te ostatke tkanina preobrazila je tehnikom kaširanja i pomoću ljepila u dobro poznate oblike tradicijskih igračaka. Kada dođe do trganja ili pucanja gđa. Obad odmah ih popravlja te se igra nastavlja. Najstarije među igračkama imaju gotovo 8 godina i tko zna koliko su popravaka doživjele. Ovaj kut odlično je poslužio kako djeca ne bi morala napustiti izložbu bez da se dobiju priliku malo i poigrati. Osim toga na izložbi su predstavljene i igračke iz Vidovca, sela na istočnim obroncima Medvednice u kojem su se proizvodile igračke tijekom prošlog stoljeća te igračke iz Stubice vezane uz razvoj svemirskog programa.

Zbirka igračaka Tihomila Stahuljaka jedinstvena je po sustavnoj politici skupljanja te po profesorovim brojnim rukopisima o igri i igračkama te muzejima dječjih igračaka. O toj posebnosti govori i sam naslov izložbe „Zbirka, a ne zbrka!“ koji doista opisuje ono što je, između ostaloga, prikupio marljivi i samozatajni čovjek. On je smatrao da muzeji igračaka nisu namijenjeni djeci te je mislio da bi ih trebali posjećivati budući roditelji, bake, djedovi kako bi se prisjetili kako je to biti, razmišljati i veseliti se kao dijete. Bez obzira na to razmišljanje smatram da su u ovoj izložbi podjednako uživala i djeca i roditelji te bake i djedovi baš kao što smo i mi. Bio je pravi užitek otputovati u taj dječji svijet i pogledati u djetinjstvo iz jednog novog kuta. (Napisale: Valerija Čolić i Nikolina Tomčić 4c)

A to što dijete čini sretnim nije u biti drugo
nego to što i odrasla čovjeka usređuje: osjećanje da život posjeduje,
a da život nije nešto što mu izmiče, što gubi ili promašuje.

